

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

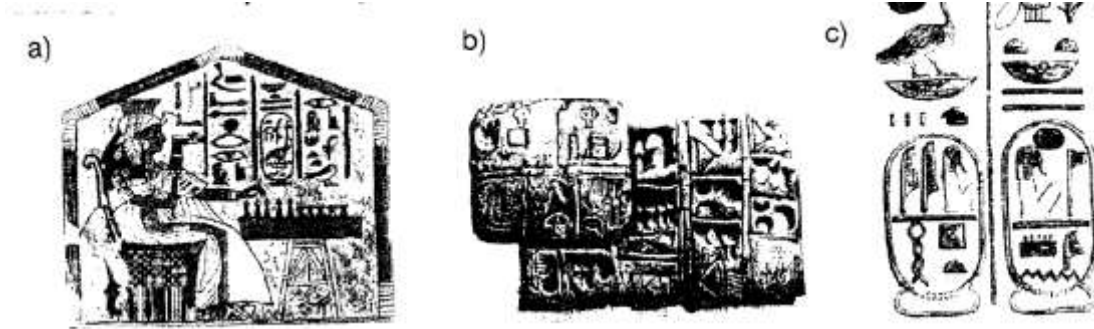
Anotace

Název tematické oblasti:	Jazyk, komunikace a sloh pro vyšší gymnázium
Název učebního materiálu:	Úvod do českého jazyka
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0218
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	1. ročník čtyřletého gymnázia, 5. ročník osmiletého gymnázia
Autor:	Mgr. Libuše Chudobová
Datum vytvoření:	10. 10. 2013
Datum ověření ve výuce:	15. 10. 2013
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Očekávaný výstup:	Student chápe vývoj jazyka a písma v kontextu světového písemnictví, rozumí základním jazykovědným pojmům, umí přiřadit český jazyk do jazykové skupiny v rámci indoevropských jazyků, rozumí sociální a územní diferenciaci českého jazyka.
Metodické poznámky:	Pracovní list je možné využít k samostatné práci, práci ve dvojicích, či ke skupinové práci.

ÚVOD DO ČESKÉHO JAZYKA

1. Jaká změna pravopisu češtiny se váže ke jménu Jana Husa? Jaký typ pravopisu odstranil? Přežil ještě dnes tento typ pravopisu v nějakém jazyce?

2. Dokážeš odlišit písmo Egyptanů a Sumerů? (Dopiš pod obrázky.)

Doplň údaje do tabulky:

	Egyptané	Sumerové
podoba písma		
na co se psalo		
čím se psalo		

3. Na jaké materiály se v průběhu dějin psalo nejčastěji? (Uved' 5 příkladů.)
4. Kdo, kdy a proč provedl ve středověku reformu písma?
5. Které tvrzení je pravdivé?
- a) Druh intonace věty rozpoznáme především podle povahy intonace na začátku větného úseku.
  - b) Antikadence je typická pro tázací věty, zatímco kadence pro věty oznamovací, zvolací a rozkazovací.
  - c) Kadence se vyznačuje poklesem hlasu na konci věty a uplatňuje se mimo jiné v doplňovacích otázkách.

6. Uveď alespoň 2 umělé jazyky:

7. Maďarština je:

- a) slovanský jazyk
- b) ugrofinský jazyk
- c) indoevropský jazyk

8. Lužická srbština se uchovala převážně na území:

- a) Polska
- b) severních Čech
- c) Saska

9. Argot je původně:

- a) řeč tuláků
- b) tajný jazyk zločineckého podsvětí
- c) obhroublá, vulgární řeč

10. Slavistika se zabývá studiem:

- a) slovanských jazyků
- b) slavných osobností
- c) slovenštiny

11. Ortoepie se zabývá:

- a) spisovným pravopisem
- b) spisovnou výslovností mluvených projevů
- c) správným tvořením a zněním hlásek

12. Fonologie zkoumá:

- a) všechny hlásky daného jazyka
- b) pouze skupiny hlásek
- c) pouze hlásky, které mají schopnost vytvářet a odlišovat význam slov v daném jazyce

13. Českou slabiku může tvořit:

- a) jakákoliv česká souhláska, samohláska nebo dvojhláska
- b) slabikotvorná souhláska, samohláska nebo dvojhláska
- c) jen některé samohlásky, dvojhláska a slabikotvorné souhlásky

14. Slova, která mají všechny slabiky otevřené, jsou v řádku:

- a) strom, někteří, přesto
- b) hrubost, světlo, vyzařuje
- c) vztahy, vyzařuje, stopy

15. Co to znamená, když se řekne, že čeština je jazyk flexivní?

16. Které tvrzení je správné?

- a) asimilace znělosti je typická pro všechny české souhlásky
- b) jedinečné hlásky se asimilace znělosti neúčastní
- c) pro češtinu je charakteristická zpětná asimilace znělosti

17. Vysvětli pojmy bohemismus a glosa v souvislosti s vývojem češtiny:

18. K jednotlivým pojmům přiřaď jejich latinské ekvivalenty:

1) vývoj	a) flexe
2) ohýbání	b) lingvistika
3) mluvnice	c) <u>syntax</u>
4) tvarosloví	d) <u>morfologie</u>
5) skladba	e) <u>gramatika</u>
6) jazykověda	f) evoluce

Čím se výše uvedené (podtržené) jazykovědné disciplíny zabývají?

ŘEŠENÍ:

1. prosazuje diakritický pravopis, odstraňuje spřežkový (dodnes např. v Polsku)
- 2.

	Egyptané a) c)	Sumerové b)
podoba písma	hieroglyfy (pojmové)	klínové (pojmové)
na co se psalo	zdi chrámů, papyrus	hliněná destička
čím se psalo	rákosové pisátko (štěteček)	rákosové rydlo

3. kámen, hliněné destičky, papyrus, papír, pergamen, listy rostlin...
4. Karel Veliký na přelomu 8. a 9. stol., aby sjednotil manýry (různé typy psaní) v Evropě.
5. c)
6. ido, esperanto
7. b)
8. c)
9. b)
10. a)
11. b)
12. c)
13. b)
14. c)
15. ohebný – dá se skloňovat, časovat
16. c)
17. bohemismy – česká slova v cizojazyčných textech, začínají se vyskytovat v českém prostředí zejména v latinských textech ojedinele od 11. století
glosy – české vpisky v cizojazyčných textech, od 12./13. století
18. 1f, 2a, 3e, 4d, 5c, 6b
syntax (skladba) – lingvistická disciplína zabývající se vztahy mezi slovy ve větě, správným tvořením větných konstrukcí a slovosledem
morfologie (tvarosloví) – lingvistická disciplína zabývající se ohýbáním a pravidelným odvozováním slov pomocí předpon, přípon
gramatika (mluvnice) – soubor pravidel, kterými se řídí stavba vět, větných členů a slov v určitém přirozeném jazyce